Total No. of Questions : 5] **SEAT No. :**

PD-2654 **[Total No. of Pages : 4**

[6458]-681

First Year M.A.

PSYCHOLOGY

PSY - 501 - MJ : Cognitive Processes

(2023 Pattern) (NEP) (Semester - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Define cognitive Psychology. Describe its nature and scope.

b) Analyze Jean Piaget theory of cognitive development.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) What is Perception? Describe the theories of perception.

b) Explain in detail Top-Down and Bottom-Up theory of perception.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Describe the theories of language acquisition.

b) Analyze bilingualism and second language acquisition.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Define creativity. Describe the stages of creativity.

b) Explain types of problem. Discuss problem solving cycle.

Q5) Short notes (Any Two) : **[10]**

a) Cognitive map

b) Psychophysics

c) Multilingualism

d) Decision making

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

PD-2654

[6458]-681
First Year M.A.
PSYCHOLOGY
PSY - 501 - MJ : Cognitive Processes
(2023 Pattern) (NEP) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. **[15]**

अ) बोधात्मक मानसशास्त्राची व्याख्या करा. त्याचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

ब) बोधात्मक विकासाच्या जीन पियाजे यांच्या सिद्धांताचे विश्लेषण करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. **[15]**

अ) संवेदन म्हणजे काय? संवेदनाचे सिद्धांत विशद करा.

ब) संवेदनाचे उर्ध्वगामी व अधोगामी सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. **[15]**

अ) भाषा संपादनाचे सिद्धांत वर्णन करा.

ब) द्विभाषिकता व दुसरी भाषा संपादन करणे यावर विश्लेषण करा.

P.T.O.

प्रश्न 4) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा.** **[15]**

अ) **सृजनशीलतेची व्याख्या लिहा. सृजनशीलतेच्या टप्प्यांचे वर्णन करा.**

ब) **समस्या प्रकार स्पष्ट करा. समस्या निराकरण चक्र वर्णन करा.**

प्रश्न 5) **टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :** **[10]**

अ) **बोधनिक नकाशा**

ब) **मनोभौतिकी**

क) **बहुभाषिकता**

ड) **निर्णयन**

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-3915

[Total No. of Pages : 4

[6458]-682

M.A.

PSYCHOLOGY

PSY - 502 - MJ : Psychometrics

(2023 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Explain the issuses in test administration.

b) Discuss the classical item analysis statistics for test.

Q2) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Define validity. Discuss the concepts and types of validity.

b) Describe the industrial uses of psychological test.

Q3) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Discuss the Factor analysis in test construction.

b) What is reliability? Explain the types of reliability.

P.T.O.

***Q4)* Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Define the psychological test. Explain the characteristics and classification of psychological test.

b) Discuss the NEO-PI personality test.

***Q5)* Write short notes on any two :** **[10]**

a) Cultural fairness

b) Relativity of Norms

c) Person based tests

d) TAT

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 5]

PD-3915

[6458]-682
M.A.
PSYCHOLOGY
PSY - 502 - MJ : Psychometrics
(2023 Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे बंधनकारक आहे.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) चाचणीतील प्रशासकिय घटक स्पष्ट करा.

ब) चाचणीच्या विधान विश्लेषणातील सांख्याकिय चर्चा करा.

प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) वैधतेची व्याख्या लिहा. वैधतेतेचे तत्त्व व प्रकार स्पष्ट करा.

ब) औद्योगिक क्षेत्रातील मनोमापन चाचणीचे उपयोग स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) चाचणी निर्मितीतील घटक विश्लेषण चर्चा करा.

ब) विश्वसनियता म्हणजे काय? विश्वसनियतेचे प्रकार स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) मनोमापन चाचणीची व्याख्या द्या. मनोमापन चाचणीचे वैशिष्ट्ये व वर्गीकरण स्पष्ट करा.

ब) NEO-PI व्यक्तिमत्त्व चाचणीची चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोहांवर टीपा लिहा : **[10]**

अ) सांस्कृतिक निष्पक्षता

ब) सापेक्षत: मानदंड

क) व्यक्ति आधारित कसोटी/चाचणी

ड) TAT/कथा वस्तू आसंवेदन चाचणी

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-3918

[Total No. of Pages : 4

[6458]-683
M.A. (Part - I)
PSYCHOLOGY
PSY - 503 - MJ : Statistics for Psychology
(2023 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Define Statistics. Describe the different types of graphs and their importance in psychology.

b) In a normally distributed data with M = 50 SD = 10 N = 150

i) Find out the percentage of cases that would fall below 40

ii) Find out number of cases falling between 35 to 65.

Q2) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) What is correlation? Explain the different types of correlation in detail.

b) Compute the coefficient of correlation for the following scores.

Test I	14	15	20	35	47	58	70	29	32
Test II	12	10	5	8	40	60	90	30	40

Q3) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) What is ANOVA? Describe the uses of ANOVA.

b) Two groups of students obtained the following data on happiness

	Group I	Group II
Mean	35	39
SD	4.2	6.5
N	40	40

Test the null hypothesis at 0.05 Level.

Q4) **Write any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Write in detail on parametric and non paramatric statistics. Explain Mann-Whitney U test.

b) 78 students were asked for their opinion on having uniform in college. The results were as follows.

Agree	Neutral	Disagree
18	35	25

Whether there results indicate a significant trend on opinion. Use suitable test, find.

Q5) **Write short note on two of the following :** **[10]**

a) SPSS

b) Covariance

c) Regression

d) Percentile Rank

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

PD-3918

[6458]-683
M.A. (Part - I)
PSYCHOLOGY
PSY - 503 - MJ : Statistics for Psychology
(2023 Credit Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) *सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.*
2) *उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*
3) *केल्क्युलेटर वापरण्याची परवानगी आहे.*

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा. **[15]**

अ) सांख्यिकी ची व्याख्या द्या. विविध प्रकारचे आलेख आणि त्यांचे मानसशास्त्रातील महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) एका सामान्य वितरण प्रदत्त्वात,

मधय – 50 प्रमाण विचलन – 10 निरिक्षणे – 150

i) 40 प्राप्तांक पेक्षा खाली किती प्रतिशत निरिक्षा दिसून येतील

ii) 35 आणि 65 प्रप्तांक यामध्ये किती निरिक्षणा दिसून येतील

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा. **[15]**

अ) सहसंबंध म्हणजे काय? सहसंबंधाच्या प्रकार स्पष्ट करा.

ब) खाली दिलेल्या प्रदत्तावरून सहसंबंध गुणांक काढा.

चाचणी I	14	15	20	35	47	58	70	29	32
चाचणी II	12	10	5	8	40	60	90	30	40

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा. **[15]**

अ) ANOVA म्हणजे काय? ANOVA चे उपयोग स्पष्ट करा.

ब) 'Happiness' या वैशिष्ट्यावर विद्यार्थ्यांच्या प्राप्तांकाची नोंद पुढे देण्यात आली आहे.

	गट I	गट II
मध्य	35	39
प्रमाण विचलन	4.2	6.5
निरिक्षण (N)	40	40

अभेद अभ्युपगम 0.05 स्तरावर तपासून पहा.

P.T.O.

प्रश्न 4) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा.** **[15]**

अ) **प्रचल आणि अप्रचल सांख्यिकी विषयी सविस्तर लिहा.**

ब) 78 **महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना 'गणवेश असायला पाहिजे' यावर त्यांचे मत विचारले गेले. फलिते पुढील प्रमाणे.**

सहमत	तटस्थ	असहमत
18	35	25

उपरोक्त फलिते विद्यार्थ्यांच्या मतांमध्ये लाक्षणियता दर्शविते काय? योग्य चाचणीच्या आधारे तपासून पहा.

प्रश्न 5) **खालीलपैकी कोणत्याही दोघांवर टीपा लिहा.** **[10]**

अ) SPSS

ब) **सह – प्रचरण**

क) **समाश्रयन**

ड) **प्रतिशत श्रेणी**

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-3919

[Total No. of Pages : 4

[6458]-684

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

PSY - 510 - MJ : Psychology of Adjustment

(2023 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Define Adjustment. Describe the determinants of Adjustment.

b) Describe the roots of happiness.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Describe the theories of love.

b) Discuss the vulnerable areas in marital adjustments.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Describe the models of career choice and development.

b) Describe the process of choosing a career.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Describe the biological environmental origins of gender differences.

b) Describe the gender role expectations for males and females.

P.T.O.

Q5) Write short notes on (any two). **[10]**

a) Mindfulness

b) Conflict in friendship

c) Contemporary workplace trends

d) Sexual harassment at workplace

Total No. of Questions : 5]

PD-3919

[6458]-684
M.A. (Part - I)
PSYCHOLOGY
PSY - 510 - MJ : Psychology of Adjustment
(2023 Credit Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे बंधनकारक आहे.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजीची प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) समायोजनाची व्याख्या लिहा. समायोजनावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

ब) आनंदाच्या स्त्रोतांचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) प्रेरणा सिद्धांतांचे वर्णन करा.

ब) वैवाहिक समायोजनातील संवेदनशील घटकांचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) कारकिर्द/ करिअर निवड आणि विकासाच्या प्रारूपाचे वर्णन करा.

ब) कारकिर्द/ करिअर निवडण्याच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा.

प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) लिंग भिन्नतेतील जैविक व पर्यावरणीय स्त्रोत सांगा.

ब) पुरूष आणि महिलां साठीच्या लिंग भुमिका अपेक्षांचे वर्णन करा.

प्रश्न 5) **खालील पैकी कोणत्याही दोहांवर टीपा लिहा.** **[10]**

अ) **सजगता.**

ब) **मैत्रीतील संघर्ष.**

क) **समकालीन कार्यस्थळ प्रवाह.**

ड) **कामाच्या ठिकाणी लैंगिक छळ.**

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2655

[Total No. of Pages : 4

[6458]-685

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

PSY-511-MJ : Psychology of Aging

(2023 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following in about 500 words **[15]**

a) Define Aging. Elaborate on the research designs for studying Aging.

b) Define Aging and elaborate on the meaning and nature of Aging.

***Q2)* Answer any one of the following in about 500 words** **[15]**

a) Explain in detail changes in appearance and mobility in old age.

b) Critically evaluate Rate-of-living theory and Programmed Cell Death theory of Aging.

***Q3)* Answer any one of the following in about 500 words** **[15]**

a) What is the role of Memory and its types with reference to aging.

b) What is the role of attention control in aging. Describe speed of processing and inhibitory loss in detail.

***Q4)* Answer any one of the following in about 500 words** **[15]**

a) What is Grief Process? Explain the stages of Elizabeth Kubler-Ross model in detail.

b) Discuss the role of adult day care, assisted living and home modification used in aging.

***Q5*) Answer short notes on any two of the following in 150 words each.[10]**

a) Demographics of aging.

b) Brain-behaviour relationship with respect to the CNS

c) Techniques for memory improvement in aging.

d) Assisted Living

Total No. of Questions : 5]

PD-2655

[6458]-685
M.A. (Part - I)
PSYCHOLOGY
PSY-511-MJ : Psychology of Aging
(2023 Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) वृद्धावस्थेची व्याख्या द्या. वृद्धावस्थेचा अभ्यास करण्याकरिता सुचविण्यात आलेल्या संशोधन आराखड्यांचे वर्णन करा.

ब) वृद्धावास्थेची व्याख्या द्या. वृद्धावस्थाचा अर्थ आणि स्वरूप यावर सविस्तर लिहा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) वृद्धावस्थेत होणारे दिसण्यामधील आणि हालचाल ह्यातील बदल स्पष्ट करा.

ब) वृद्धावास्थेची संबंधित रेट ऑफ लिविंग सिद्धांत आणि प्रोग्राम सेल डेथ सिद्धांत यांचे चिकित्सात्मक परीक्षण करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) वृद्धावस्थेच्या संबंधाने स्मृतीची भूमिका आणि तिचे प्रकार काय आहेत?

ब) अवधान नियंत्रणाची वृद्धावास्थेच्या भूमिका काय आहे. माहिती संस्करणाची गती आणि अवरोध ह्रास इत्यादी स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) **खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.** **[15]**

अ) **दु:ख प्रक्रिया म्हणजे काय? एलिझाबेथ कुब्लर-रॉस यांच्या प्रारूपातील अवस्था सविस्तर स्पष्ट करा.**

ब) **प्रौढांचे डे केअर, काळजी घेणे आणि गृह बदल यांची वृद्धावस्थेशी संबंधित भूमिका यावर चर्चा करा.**

प्रश्न 5) **खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी 150 शब्दांत लिहा.** **[10]**

अ) **वृद्धावस्था संबंधित गुणविशेष**

ब) **केंद्रीय मज्जासंस्था च्या अनुषंगाने मेंदू-वर्तन संबंध**

क) **वृद्धावस्थेतील स्मृती सुधार तंत्रे**

ड) **सहाय्यक राहण्याची सुविधा**

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. : [ ]

PD-2656

[Total No. of Pages : 4

[6458]-686

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

PSY-512-MJ : Sports Psychology

(2023 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following in about 500 words : [15]

a) Define sports psychology. Explain the historical developments of sports psychology.

b) What is sports psychology? Discuss its relationship with other sports sciences.

Q2) **Answer any one of the following in about 500 words : [15]**

a) Discuss in detail the role of Ice Berg Model by Morgan in sports performance.

b) Discuss the nature of motivation and its relationship with performance.

Q3) **Answer any one of the following in about 500 words : [15]**

a) Discuss the trait theories of leadership in sports.

b) Discuss how different types of spectators influence sport performance.

P.T.O.

Q4) **Answer any one of the following in about 500 words : [15]**

a) Discuss biofeedback method in detail.

b) What are the cognitive strategies for sports performance? Discuss use of self-talk strategies in detail.

Q5) **Answer any two of the following in about 150 words each : [10]**

a) Sports Psychology and coaching

b) Motor learning in sports

c) Types of Leadership

d) Progressive Relaxation

Total No. of Questions : 5]

PD-2656

[6458]-686
M.A. (Part - I)
PSYCHOLOGY
PSY-512-MJ : Sports Psychology
(2023 Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) खेळाच्या मानसशास्त्राची व्याख्या द्या. खेळाच्या मानसशास्त्राचा ऐतिहासिक विकास स्पष्ट करा.

ब) खेळाचे मानसशास्त्र म्हणजे काय? त्याच्या इतर खेळाच्या शास्त्रांशी असणाऱ्या संबंधांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) खेळ निर्वर्तनामध्ये मॉर्गनच्या आइसबर्ग मॉडेलच्या भूमिकेची तपशीलवार चर्चा करा.

ब) प्रेरणेचे स्वरूप आणि त्याच्या निर्वर्तनाशी असणाऱ्या संबंधाची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) खेळातील नेतृत्वाच्या गुणवैशिष्ट्य सिद्धांतांची चर्चा करा.

ब) प्रेक्षकांचे प्रकार आणि त्यांचा खेळ निर्वर्तनावर होणारा परिणाम यांवर सविस्तर चर्चा करा.

P.T.O.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) बायोफिडबॅक पद्धतीची सविस्तर चर्चा करा.

ब) खेळ निर्वर्तनासाठी बोधनात्मक तंत्रे काय आहेत? सेल्फ-टॉक तंत्राच्या वापरावर तपशीलवार चर्चा का.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी 150 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) खेळाचे मानसशास्त्र आणि प्रशिक्षण

ब) खेळामध्ये कारक अध्ययन

क) नेतृत्वाचे प्रकार

ड) प्रगमनशील शिथिलीकरण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-3927

[Total No. of Pages : 4

[6458]-687

M.A.

PSYCHOLOGY

PSY - 541 - RM : Research Methods in Psychology

(2023 Credit Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) How to write a research report using APA style? Disucss important components.

b) Explain with example concept of successive independent sample and cross sectional research.

Q2) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Elaborate with example features of random groups design.

b) What is a single case design? State the limitations of it.

Q3) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Describe different types of scale with suitable examples.

b) Describe the time series design and it's advantages.

Q4) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Discuss the methods of data collection in qualitative research.

b) Describe the methods of social constructionist discourse Analysis.

P.T.O.

Q5) **Write short notes on two of the following :** **[10]**

a) Hypotheses

b) Principles of experimental design

c) Multiple regression

d) Grounded theory

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

PD-3927

[6458]-687

M.A.

PSYCHOLOGY

PSY - 541 - RM : Research Methods in Psychology

(2023 Credit Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) ए.पी.ए पद्धतीने संशोधन अहवाल लेखन कसे केले जाते? संशोधन अवहाल लेखनाच्या विविध घटकांवर चर्चा करा.

ब) सलग स्वतंत्र नमुने व क्रॉस सेक्शनल या संकल्पना सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) यादृच्छीक समूह आराखडयाचे सोदाहरण वर्णन करा.

ब) एक व्यक्ती आराखडा म्हणजे काय? एक व्यक्ती आराखडयातील मर्यादा लिहा.

प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) सुयोग्य उदाहरणासह विविध प्रकारच्या श्रेणी स्पष्ट करा.

ब) कालिक आराखडा व त्यातील मर्यादांचे वर्णन करा.

प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) गुणात्मक संशोधनातील प्रादत्त संकलन पद्धतीचे वर्णन करा.

ब) समाज (सोशल) रचनावाद विचार विश्लेषण पद्धतीचे वर्णन करा.

प्रश्न 5) खालील पैकी कोणत्याही दोहांवर टीपा लिहा. **[10]**

अ) अभ्युपगम

ब) प्रायोगिक आराखडयाचे तत्त्वे

क) बहुविध प्रचरण

ड) ग्राऊंडेड सिद्धांत

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2657

[Total No. of Pages : 4

[6458]-688

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

PSY-551 MJ 201 : LEARNING & MEMORY

(2023 Pattern) (NEP) (Semester - II)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Describe the latent learning & observational learning.

b) What is classical conditioning? Write in detail characteristics of classical conditioning with suitable example.

Q2) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Write on Dollor & miller's learning theory.

b) What is transfer of learning? Write on transfer of learning.

Q3) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Define memory. Write on types of memory.

b) Write in detail on working memory.

Q4) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Write in detail on psycholanalytic and Decay theory of learning.

b) Write on educational and clinical implications of failure in memory.

P.T.O.

Q5) **Answer short notes on any two of the following in 150 words each : [10]**

a) Neurological bases of learning

b) Tip of the tongue phenomenon

c) Systematic Desensitization

d) Synaptic plasticity

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

PD-2657

[6458]-688
M.A. (Part - I)
PSYCHOLOGY
PSY-551 MJ 201 : LEARNING & MEMORY
(2023 Pattern) (NEP) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.*
2) *उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*
3) *संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.*

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) सुप्त अध्ययन आणि निरीक्षणात्मक अध्ययन स्पष्ट करा.

ब) अभिजात म्हणजे काय? अभिजात अभिसंधानाची वैशिष्ट्ये सविस्तर योग्य उदाहरणांसहित स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) डॉलर्ड आणि मिलर ह्यांचा अध्ययन सिद्धांत स्पष्ट करा.

ब) अध्ययन संक्रमण म्हणजे काय? अध्ययन संक्रमणाच्या विविध प्रकारावर लिहा.

प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) स्मृतीची व्याख्या द्या. स्मृतीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

ब) 'कार्य स्मृती' विषयी सविस्तर लिहा.

प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) विस्मरणाचे मनोविश्लेषणात्मक आणि ऱ्हास सिद्धांत स्पष्ट करा.

ब) स्मृती ऱ्हास ह्या संकल्पनेचा शैक्षणिक आणि चिकित्सक परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांवर उत्तरे प्रत्येकी 150 शब्दांत टीपा लिहा. **[10]**

अ) अध्ययनाचा चेताशास्त्रीय आधार

ब) ओठांवरची घटना

क) पद्धतशीर विसंवेदन

ड) सिनॅप्टीक प्लास्टिसिटी

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2658

[Total No. of Pages : 4

[6458]-689

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

PSY-552 MJ : Biopsychology

(2023 Pattern) (NEP) (Semester - II)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following in about 500 words : [15]**

a) Define Biopsychology. Discuss about the nature and scope of Biopsychology in detail.

b) Explain various methods to study biopsychology in detail.

Q2) **Answer any one of the following in about 500 words : [15]**

a) Describe structure and function of neuron.

b) Describe peripheral nervous system in detail.

Q3) **Answer any one of the following in about 500 words : [15]**

a) Explain theories of hunger and eating in detail.

b) Explain the concept of overeating and body-weight regulation in detail.

Q4) **Answer any one of the following in about 500 words : [15]**

a) Explain sleep disorders in detail.

b) Explain the concept of sleep and discuss about wakefulness brain mechanisms in detail.

Q5) **Write short notes on (any two) :** **[10]**

a) Brain mapping

b) Neuroplasticity

c) Determining factors in eating

d) Dreaming

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

PD-2658

[6458]-689
M.A. (Part - I)
PSYCHOLOGY
PSY-552 MJ : Biopsychology
(2023 Pattern) (NEP) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) जैवमानसशास्त्राची व्याख्या द्या. जैवमानसशास्त्राचे स्वरुप आणि महत्व यांवर सविस्तर चर्चा करा.

ब) जैवमानसशास्त्रातील विविध अभ्यास पद्धती स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) न्युरॉनची (चेतापेशी) रचना आणि कार्ये वर्णन करा.

ब) परिधीय मज्जासंस्था सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) क्षुधा / भुक आणि खाण्याचे सिद्धांत सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) 'अतिखाणे' आणि शरीराचे वजन नियंत्रण ठेवणे ह्या संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) निद्रा/झोपे संबंधीच्या विकृती सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) निद्रा/झोप ही संकल्पना स्पष्ट करा आणि जागरुक मेंदु यंत्रणा याबाबत सविस्तर चर्चा करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) : **[10]**

अ) ब्रेन मॅपिंग

ब) न्युरोप्लास्टिसिटी

क) क्षुधेचे / भुकेचे निर्धारक घटक

ड) स्वप्न पाहणे

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2660

[Total No. of Pages : 4

[6458]-691

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

PSY - 560 - MJ : Media Psychology

(2023 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***
3) ***Draw diagrams figures wherever necessary.***

Q1) **Write the Answer of following in 300 words (Any One)** **[15]**

a) Define Media psychology. Discuss its scope and objectives.

b) Define Media psychology. Discuss developments in media research.

Q2) **Write the Answer of following in 300 words (Any One)** **[15]**

a) Discuss effects of media violence on human behaviour.

b) Explain how media influences human prosocial behaviour.

Q3) **Write the Answer of following in 300 words (Any One)** **[15]**

a) Explain the role of psychology in advertising.

b) Discuss developmental issues in children due to media.

Q4) **Write the Answer of following in 300 words (Any One)** **[15]**

a) Discuss gender representation in media.

b) Discuss representation of minority group in media.

Q5) **Write short notes in 150 words (Any Two) :** **[10]**

a) Different type of media

b) Media Research

c) Parental mediation

d) Audience participation and reality T.V.

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

PD-2660

[6458]-691
M.A. (Part - I)
PSYCHOLOGY
PSY - 560 - MJ : Media Psychology
(2023 Pattern) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) आवश्यक तेथे आकृत्या काढा.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 300 शब्दांमध्ये उत्तर द्या. **[15]**

अ) माध्यम मानसशास्त्रची व्याख्या लिहा. व त्याचे व्याप्ती आणि उद्दिष्टे लिहा.

ब) माध्यम मानसशास्त्राची व्याख्या लिहा. माध्यम संशोधनातील विकासावर चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 300 शब्दांमध्ये उत्तर द्या. **[15]**

अ) माध्यम हिंसाचाराचे व्यक्ती वर्तनावर होणारे परीणाम यावर चर्चा करा.

ब) माध्यमांचा व्यक्तीच्या समाजाभिमुख वर्तनावर कसा प्रभाव पडतो स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 300 शब्दांमध्ये उत्तर द्या. **[15]**

अ) मानसशास्त्राची जाहिरातीमधील भूमिका स्पष्ट करा.

ब) मध्यमांमुळे बालकांमध्ये उद्भवणार – या वैकासिक समस्यांबाबत चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 300 शब्दांमध्ये उत्तर द्या. **[15]**

अ) माध्यमातील 'लिंगभिमुच प्रतिनिधीत्व' यावर चर्चा करा.

ब) माध्यमातील 'अल्पसंख्यांक प्रतिनिधीत्व' यावर चर्चा करा.

प्रश्न 5) **खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर 150 शब्दांत टिपा लिहा.** **[10]**

अ) **माध्यमांचे विविध प्रकार**

ब) **माध्यम संशोधन**

क) **पालकांची मध्यस्थी**

ड) **रियालीटी टी. व्ही. शो आणि प्रेक्षकांचा सहभाग**

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. : ☐

PD-2661

[Total No. of Pages : 4

[6458]-692

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

PSY - 561 - MJ : Educational Psychology

(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - II)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***All marks on the right indicate total marks.***

Q1) **Answer any one of the following in 300 words :** **[15]**

a) Write the functions of educational Psychology.

b) Summarize the various growth and development stages in human.

Q2) **Answer any one of the following in 300 words :** **[15]**

a) Explain the cognitive or mental development.

b) Differentiate between intellectually gifted and challenged children.

Q3) **Answer any one of the following in 300 words :** **[15]**

a) State the significance of individual differences and its types.

b) Elaborate the factors affecting students' performance.

Q4) **Answer any one of the following in 300 words :** **[15]**

a) Write the nature and scope of educational Psychology.

b) State the social and cultural aspect of classroom learning.

Q5) **Answer short notes on any Two of the following in 150 words each.[10]**

a) Importance of Educational Psychology

b) Self - determination theory

c) Emotional Intelligence

d) Juvenile delinquents

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

PD-2661

[6458]-692
M.A. (Part - I)
PSYCHOLOGY
PSY - 561 - MJ : Educational Psychology
(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) शैक्षणिक मानसशास्त्रची कार्ये लिहा.

ब) मानवी वाढ व विकासाचे टप्पे सोडक्यात लिहा.

प्रश्न 2) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) बोधनीक आणि मानसीक विकास स्पष्ट करा.

ब) बौद्धीक दृष्टया प्रतिभावान आणि दिव्यांग मुले यांच्यातील फरक सांगा.

प्रश्न 3) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) व्यक्ती भेदाचे महत्त्व स्पष्ट करून व्यक्तीभेदाचे प्रकार सांगा.

ब) विदयार्थ्यांच्या नवतनांवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) पुढीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) शैक्षणिक मानसशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती सवीस्तर लिहा.

ब) वर्गातिल अध्ययनावर सामाजिक आणि सांस्कृतिक घटकांचा होणारा परीणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांवर प्रत्येकी 150 शब्दांत टिपा लिहा. **[10]**

अ) शैक्षणिक मानसशास्त्राचे महत्त्व

ब) स्वा – निर्धारके सिद्धांत

क) भावनीक बुद्धीमत्ता

ड) बाल गुन्हेगारी

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2662

[Total No. of Pages : 4

[6458]-693

M.A. (Part - I)

PSYCHOLOGY

PSY - 562 - MJ : Criminal Psychology

(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - II)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Marks to the right indicate total marks.***

Q1) Answer any one of the following in 300 words : **[15]**

a) Explain the role of forensic psychology.

b) State the psychological theories of crime.

Q2) Answer any one of the following in 300 words : **[15]**

a) State the various types of cyber-crimes.

b) Explain the mental disorders related to criminal offenders.

Q3) Answer any one of the following in 300 words : **[15]**

a) Explain the factors influencing aggression and violence.

b) What is Criminal Psychology? Explain the scope of criminal psychology.

Q4) Answer any one of the following in 300 words : **[15]**

a) Differentiate between the various types of killers.

b) Elaborate the process of criminal profiling.

Q5) Write the short notes on any Two in 150 words : **[10]**

a) Lie detector test.

b) Juvenile delinquency

c) Cyber - bullying

d) Trait theory

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 5]

PD-2662

[6458]-693
M.A. (Part - I)
PSYCHOLOGY
PSY - 562 - MJ : Criminal Psychology
(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) न्यायवैद्यकीय मानसशास्त्राची भुमिका स्पष्ट करा.

ब) गुन्हेगारीची मानसशास्त्रीय उपपत्ती स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) सायबर–गुन्हेगारीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

ब) गुन्हेगारी संबंधीत मानसिक विकृती स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) आक्रमकता आणि हिंसा यावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

ब) गुन्हगारीचे मानसशास्त्र म्हणजे काय? गुन्हेगारी मानसशास्त्राची व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 300 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) खुन्यांच्या विविध प्रकारांतील भेद स्पष्ट करा.

ब) गुन्हेगार प्रोफायलिंग प्रक्रियेचे वर्णन करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर टिपा लिहा 150 शब्दांत. **[10]**

अ) खोटेपणा शोध चाचणी

ब) बाल गुन्हेगारी

क) सायबर – गुंडगीरी

ड) गुण उपपत्ती

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2663

[Total No. of Pages : 4

[6458]-701

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

PSY-601 MJ : Professionalism in Psychology

(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following question in 500 words :** **[15]**

a) Describe Professional code of conduct as per APA.

b) Explain Ethical Decision Marking Model

Q2) **Answer any one of the following question in 500 words :** **[15]**

a) Explain in detail about various research ethics in psychology.

b) Elaborate on informed consent & confidentiality.

Q3) **Answer any one of the following question in 500 words :** **[15]**

a) Describe the legal considerations in mental health practice.

b) Evaluate various legal considerations in rehabilitation in relation with RCI Act.

Q4) **Answer any one of the following question in 500 words :** **[15]**

a) Describe basic principles of counselling relations with suitable examples.

b) Describe various counselling skills.

Q5) **Answer any 2 questions in 250 words.** **[10]**

a) POCSO Act

b) Conflict resolution skills

c) Core ethical Principles

d) Ethics in human research.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

PD-2663

[6458]-701
M.A. (Part - II)
PSYCHOLOGY
PSY-601 MJ : Professionalism in Psychology
(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत द्या.** **[15]**

अ) APA नुसार व्यावसायिक आचार संहीतेचे वर्णन करा.

ब) नैतिक निर्णय घेण्याच्या प्रारुपांचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत द्या.** **[15]**

अ) मानकशास्त्रातील विविध संशोधन नितीमत्तेबद्दल सविस्तर वर्णन करा.

ब) माहीतीपूर्ण संमती आणि गोपणियतेच्या तत्वांचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत द्या.** **[15]**

अ) मानसिक आरोग्य व्यवसायातील कायदेशिर बाबींचे वर्णन करा.

ब) RCI च्या अनुशंगाने पुनर्वसनातील विविध कायदेशिर बाबींचे मूल्यांकन करा.

प्रश्न 4) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत द्या.** **[15]**

अ) समुपदेशन संबंधाच्या मूलभूत तत्वांबद्दल सोदाहरण चर्चा करा.

ब) विविध समूपदेशन कौशल्यांचे वर्णन करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) **कोणत्याही दोन प्रश्नांची 250 शब्दांत उत्तरे द्या.** **[10]**

अ) **पोक्सो कायदा**

ब) **संघर्ष निराकरण कौशल्य**

क) **मूलभूत नैतिक तत्वे**

ड) **मानवी संशोधनातील नैतिकता**

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PD-2664

[Total No. of Pages : 2

[6458]-702

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

PSY-604 MJ : Indian Psychology

(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - III)

Time : 2 Hours] *[Max. Marks : 35*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following questions in about 500 words** **[15]**

a) Discuss about Psychology in the Indian tradition along with its sources.

b) Explain in detail about the concept of mind & body in Indian Psychology.

Q2) **Answer any one of the following questions in about 500 words** **[15]**

a) Explain in detail about sufi perspective with general principles & concept of self.

b) Explain in detail about Buddhist Perspective.

Q3) **Answer short note on any one of the following in 250 words.** **[5]**

a) Roots of Indian Psychology.

b) Svabhava, Prakruti & Personality.

⌘⌘⌘

P.T.O.

Total No. of Questions : 3]

PD-2664

[6458]-702
M.A. (Part - II)
PSYCHOLOGY
PSY-604 MJ : Indian Psychology
(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास] *[एकूण गुण : 35*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) भारतीय परंपरेतील मानसशास्त्राबद्दल त्यांच्या स्त्रोतांसह चर्चा करा.

ब) भारतीय मानसशास्त्रातील मन आणि शरीर या संकल्पनेबद्दल सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) सुफी दृष्टीकोणातील सामान्य तत्वे आणि स्वः संकल्पना याबद्दल सविस्तर चर्चा करा.

ब) बौद्ध दृष्टीकोनाचे तपशिलवार वर्णन करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नावर 250 शब्दांत टिप लिहा. **[5]**

अ) भारतीय मानसशास्त्राचा पाया

ब) स्वभाव, प्रकृती आणि व्यक्तिमत्व

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2665

[Total No. of Pages : 4

[6458]-703

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

PSY-602 MJ : Clinical Psychology : Psychopathology - I

(2023 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Describe the various types of Learning disabilities.

b) Define Intellectual Disability. Explain the causes of Intellectual Disability.

Q2) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Describe the Obsessive Compulsive Disorder (OCD).

b) Define Depression. Explain the Causes of Depression.

Q3) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Describe the history of DSM.

b) Describe the various paradigms in Psychopathology.

Q4) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Describe the somatic symptom related Disorders.

b) Describe the various Stress Related Disorders.

P.T.O.

Q5) **Answer short notes on any two of the following in 250 words each.[10]**

a) Neo - Freudian

b) DSM - 5

c) Suicide

d) Sleeping Disorder.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

PD-2665

[6458]-703
M.A. (Part - II)
PSYCHOLOGY
PSY-602 MJ : Clinical Psychology : Psychopathology - I
(2023 Pattern) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) विविध प्रकारच्या अध्ययन अक्षमनांचे वर्णन करा.

ब) बौद्धिक अक्षमतेची व्याख्या लिहा. बौद्धिक अक्षमतेची कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) अनिवार्य विचार विकृतींचे (OCD) वर्णन करा.

ब) अवसादाची व्याख्या लिहा. अवसादाची कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) डि. एस. एम. (DSM) च्या इतिहासाचे वर्णन करा.

ब) मनोविकृतीतील विविध दृष्टीकोनांचे वर्णन करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) मनोशाररिक विकृतींच्या लक्षणांचे वर्णन करा.

ब) ताळांशी संबंधीत विविध विकृतींचे वर्णन करा.

प्रश्न 5) **खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टीपा लिहा.** **[10]**

अ) **निओ–फ्राईडन**

ब) DSM - 5

क) **आत्महत्या**

ड) **निद्रा विकृती**

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2666

[Total No. of Pages : 4

[6458]-704
M.A. (Part - II)
PSYCHOLOGY
PSY - 605 - MJ : Personnel Psychology
(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Define personnel psychology. Explain its nature, functions and scope.

b) What is organisation? Discuss different types of organisations with suitable examples.

Q2) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) What is competency mapping? Describe models and need of competency mapping?

b) Explain the concept of strategic workforce planning. Describe its importance in aligning human resource goals with organisational objectives.

Q3) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Define performance appraisal and explain its need in organisational settings. How does it contribute to employee development and organisational success.

b) What are the key characteristics of effctive training practices? Explain how these characteristics ensure the success of training programme.

Q4) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) What is compensation? Explain its significance in creating a motivated and productive workforce.

b) Compare and contrast between traditional and non traditional employee benefits. Provide example of each type.

Q5) **Answer short notes on any Two of the following in 250 words.** **[10]**

a) Current practices in personnel psychology

b) Role of assessment centres

c) Types of training programmes

d) Compensation structure in India

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

PD-2666

[6458]-704
M.A. (Part - II)
PSYCHOLOGY
PSY - 605 - MJ : Personnel Psychology
(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.*
2) *उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*
3) *संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.*

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) कर्मचारी मानसशास्त्र परिभाषित करा. त्याचे स्वरूप, कार्ये व व्याप्ती स्पष्ट करा.

ब) संघटना म्हणजे काय? विविध प्रकारच्या संस्थांची योग्य उदाहरणांसह चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) सक्षमता मॅपिंग म्हणजे काय? सक्षमता मॅपिंगची गरज आणि प्रारूपे यांचे वर्णन करा.

ब) स्ट्रॅटेजिक वर्क फोर्स प्लॅनिंगची संकल्पना स्पष्ट करा. संस्थात्मक उद्दिष्टांसह मानवी संसाधन उद्दिष्टे संरेखित करण्यासाठी त्याचे महत्त्व याची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) कार्य निर्वर्तनाची व्याख्या लिहून संघटनात्मक परिवेषामध्ये त्याची आवश्यकता स्पष्ट करा. कर्मचारी विकास आणि संस्थात्मक यशामध्ये ते कसे योगदान देते.

ब) प्रभावी प्रशिक्षा पद्धतींची प्रमुख वैशिष्ट्ये कोणती आहेत? वैशिष्ट्ये प्रशिक्षा कार्यक्रमाचे यश कसे सुनिश्चित करतात ते स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) भरपाई म्हणजे काय? प्रेरित आणि उत्पादक कार्यबल तयार करण्यासाठी त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) पारंपारिक आणि अपारंपारिक कर्मचारी लाभांमध्ये तुलना आणि फरक करा. प्रत्येक प्रकारची उदाहरणे घ्या.

प्रश्न 5) **खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टिपा लिहा.** **[10]**

अ) **कर्मचारी मानसशास्त्रातील सध्याच्या चालीरीती**

ब) **मूल्यांकन केंद्रांची भूमिका**

क) **प्रशिक्षण कार्यक्रमांचे प्रकार**

ड) **भारतातील भरपाईची रचना**

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2667

[Total No. of Pages : 4

[6458]-705

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

PSY - 607 - MJ : Counselling Processes

(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - III)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Define counselling. Discuss the nature, concept & goals of counselling.

b) Describe training, job setting & activities of counselor in detail.

Q2) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Discuss the way of communication & procedure of building. Counselling relationship.

b) Describe counselors actions that impede communication.

Q3) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Discuss the importance of feedback in counselling. Describe principles of feedback.

b) Discuss goals & various methods in in - depth exploration.

Q4) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Discuss the concept of Assessment and process of diagnosis.

b) Discuss the process of goal setting in detail.

Q5) **Write short notes on any two of the following.** **[10]**

a) Ethical principles of couselling.

b) Therapeutic Alliance.

c) Record Keeping.

d) Termination.

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

PD-2667

[6458]-705
M.A. (Part - II)
PSYCHOLOGY
PSY - 607 - MJ : Counselling Processes
(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) **खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]**

अ) समुपदेशनाची व्याख्या द्या. समुपदेशनाचे स्वरूप, संकल्पना व उद्दिष्टे यांवर चर्चा करा.

ब) समुपदेशनाचे प्रशिक्षण, कार्यक्षेत्र, व कार्य कृती यांचे सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 2) **खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]**

अ) समुपदेशनातील संप्रेषणाची पद्धत तसेच समुपदेशनात्मक संबंध विकसीत करण्याची पद्धत यांवर चर्चा करा.

ब) संप्रेषणान अडथळे आणणाऱ्या समुपदेशकाच्या कृतीचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) **खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]**

अ) समुपदेशनात पुनर्भरणाचे महत्व यावर चर्चा करा. तसेच पुनर्भरणाच्या तत्वांचे वर्णन करा.

ब) सखोल शोधन प्रक्रियेची उद्दिष्टे व विविध पद्धती यांवर चर्चा करा.

प्रश्न 4) **खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [15]**

अ) मूल्यनिर्धारणाच्या संकल्पनेची चर्चा करा तसेच निदानाच्या प्रक्रियेवर चर्चा करा.

ब) उद्दिष्ट आखणी प्रक्रियेवर सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) **[10]**

अ) समुपदेशनातील नैतिक तत्वे

ब) उपचारात्मक मैनी

क) नोंदी ठेवणे

ड) समुपदेशनाचा समारोप

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2668

[Total No. of Pages : 4

[6458]-706

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

PSY - 603 - MJ : Psychodiagnostics

(2023 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Describe application of Beck depression inventory in psychodiagnostics.

b) Discuss the mental status examination as diagnostic tool.

Q2) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Describe the basic principles of psychodiagnostics in details.

b) Discuss the procedure of synthesis of information from different sources in psychodiagnosis.

Q3) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Describe structural clinical interview for DSM - 5 as a diagnostic tool.

b) Discuss the importance of data gathering, clinical judgement and data synthesis in the procedure of psychodiagnostics.

Q4) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) Discuss the format of clinical report writing.

b) Describe the application of diagnostic used in general medical condition and psychiatric setting.

P.T.O.

Q5) **Answer short notes on any two of the following in 200 words. [10]**

a) Clinical observation.

b) Family Environment scale

c) Thematic Apperception Test (TAT)

d) Personality assesment

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

PD-2668

[6458]-706
M.A. (Part - II)
PSYCHOLOGY
PSY - 603 - MJ : Psychodiagnostics
(2023 Pattern) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) मनोनिदानाच्या प्रक्रियेमध्ये बेक डिप्रेशन इन्व्हेंटरीच्या वापराचे वर्णन करा.

ब) मानसिक स्थिती परीक्षणाचे निदानात्मक साधन म्हणून वर्णन करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) मनोनिदानाच्या मुलभूत तत्वांचे तपशिलवार वर्णन करा.

ब) मनोनिदानाच्या विविध स्त्रोतांकडून प्राप्त माहितीच्या संश्लेषणाच्या पद्धतीची चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) निदानात्मक साधन म्हणून DSM - 5 साठीच्या सुरक्षित चिकित्सालयीन मुलाखतीचे वर्णन करा.

ब) मनोनिदानाच्या प्रक्रिये मध्ये प्रदत्त गोळा करणे, नैदानिक निर्णय आणि प्रदत्त संश्लेषणाचे महत्व वर्णन करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) चिकित्सालयीन अहवाल लेखनाच्या स्वरूपाचे वर्णन करा.

ब) सामान्य वैद्यकिय क्षेत्र आणि मनोविकार क्षेत्रात वापरल्या नाणाऱ्या निदान प्रक्रियेच्या उपयुक्ततेची चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नावर प्रत्येकी 200 शब्दांत टीपा लिहा. **[10]**

अ) चिकित्सात्मक निरिक्षण

ब) कौटूंबिक वातावरण चाचणी

क) कथावस्तु आंसवेदन चाचणी

ड) व्यक्तिमत्त्व मूल्यमान

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2669

[Total No. of Pages : 4

[6458]-708

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

PSY - 606 - MJ : Organizational Behaviour (OB)

(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following in about 500 words : [15]**

a) What is organizational culture? Describe its importance.

b) Explain Autocratic & custodial model of OB.

Q2) **Answer any one of the following in about 500 words : [15]**

a) Describe Alderfer's & Maslow's theory of need.

b) Elaborate Hackman & oldham's job characteristics model.

Q3) **Answer any one of the following in about 500 words : [15]**

a) Compare & contrast Transactional and Transformational leadership.

b) Evaluate the concept of power politics & its impact on OB.

Q4) **Answer any one of the following in about 500 words : [15]**

a) Describe different organizational structures with suitable examples.

b) What is communication? Explain its functions & types.

Q5) **Answer short notes on any two of the following in 250 words.** **[10]**

a) Challenges of OB

b) Job enrichment and job enlargement

c) Fiedler's contingency model

d) Strategies for conflict resolution

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

PD-2669

[6458]-708
M.A. (Part - II)
PSYCHOLOGY
PSY - 606 - MJ : Organizational Behaviour (OB)
(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) संघटनात्मक संस्कृती म्हणजे काय? महत्व – वर्णन करा.

ब) संघटना वर्तनाचे हुकुमशाही आणि ताब्यात ठेवणारी (custodial) प्रारूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) अल्डेरफर आणि मॅस्लो (Maslow) यांचे गरजांचे सिद्धांत वर्णन करा.

ब) हॅकमन आणि ओल्डहॅमचे कामाच्या वैशिष्ट्यांचे प्रारूप विस्तृत करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) व्यावहारिक नेतृत्वशैली आणि परिवर्तनशील नेतृत्वशैली यांचे तुलनात्मक व परस्विरोधी गुण स्पष्ट करा.

ब) शक्ती राजकारण व यांचा संघटना वर्तनावर होणारा प्रभाव या संकल्पनेचे मूल्यमापन करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सुमार 500 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) विविध संघटनात्मक संरचनांची योग्य उदाहरणांसह वर्णन करा.

ब) संप्रेषण म्हणजे काय? त्याची कार्ये आणि प्रकार विषद करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टीपा लिहा. **[10]**

अ) संघटन वर्तनाची आव्हाने

ब) नोकरी समृद्धी आणि नोकरी संपन्नता

क) फिडलरचे कन्टिनजेन्सी प्रारुप

ड) संघर्ष निराकरणासाठी धोरणे

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5] **SEAT No. :**

PD-2670 **[Total No. of Pages : 4**

[6458]-709

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

PSY - 608 -MJ : Counselling Skills and Psychotherapies

(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - III)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Define counselling. Discuss purpose & goals of counselling.

b) Discuss the influence of counselor's values & beliefs on his/her Work.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Discuss the listening skills and its counterparts.

b) Discuss the skills for promoting change in client.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Discuss the psychoanalytic therapy in counselling.

b) Discuss the client centered counselling.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Discuss the crisis & trauma counselling with reference to hypothetical case study.

b) Describe the process of group counselling.

Q5) Write short notes (Any two) **[10]**

a) Joy of helping

b) Questioning skill

c) R.E B.T

d) LGBTQ

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

PD-2670

[6458]-709
M.A. (Part - II)
PSYCHOLOGY
PSY - 608 -MJ : Counselling Skills and Psychotherapies
(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.*
2) *उजवीकडील अंक एकूण गुण दर्शवितात.*
3) *संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.*

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) समुपदेशनाची व्याख्या लिहा. समुपदेशनाची हेतू आणि उद्दिष्ट्ये यांवर चर्चा करा.

ब) समुपदेशनाची मुल्ये आणि विश्वास यांचा त्याच्या कामावर पडणारा प्रभाव यावर चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) ऐकण्याचे कौशल्य आणि त्यातील उपघटक यांवर चर्चा करा.

ब) सल्लार्थ्यात बदलास प्रवृत्ताकरणारे कौशल्य यांवर चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) समुपदेशनातील मनोविश्लेषण उपचार पद्धतीवर चर्चा करा.

ब) सल्लार्थी केंद्रि समुपदेशनावर चर्चा करा.

P.T.O.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एकाचे सुमारे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. **[15]**

अ) काल्पनिक वृत्तेतिहासाच्या संदर्भात पेचप्रसंग आणि आघाताच्या समुपदेशनावर चर्चा करा.

ब) समूह समुपदेशनाच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) मदतीतील आनंद

ब) प्रश्न विचारण्याचे कौशल्य

क) आर.ई.बी.टी.

ड) एल.जी.बी.टी.क्यू.

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2671

[Total No. of Pages : 4

[6458]-710

S.Y. M.A.

PSYCHOLOGY

PSY-610 MJ : Health Psychology

(2023 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following in about 500 words : [15]**

a) What is health? Describe the history of health Psychology.

b) Discuss the various perspectives of mind-body relations.

Q2) **Answer any one of the following in about 500 words : [15]**

a) Describe the substance abuse and its long term effects on health.

b) What is obesity? Explain the effects of obesity on health.

Q3) **Answer any one of the following in about 500 words : [15]**

a) Explain health belief model and self determination theory.

b) How do social factors contribute to health behaviour changes?

Q4) **Answer any one of the following in about 500 words : [15]**

a) Discuss the various coping interventions.

b) Explain the modern intervention techniques.

P.T.O.

Q5) **Short notes (any two) :** **[10]**

a) Bio-Psycho-Social Model

b) Hypertension

c) Poor health behaviour

d) Social support and health

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

PD-2671

[6458]-710
S.Y. M.A.
PSYCHOLOGY
PSY-610 MJ : Health Psychology
(2023 Pattern) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) आरोग्य म्हणजे काय? आरोग्य मानसशास्त्राचा इतिहास वर्णन करा.

ब) मन-शरीर संबंधाविषयी दृष्टीकोनांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) अंमली पदार्थ सेवन आणि त्यांचे आरोग्यावर होणारे दिर्घकालीन परीणाम वर्णन करा.

ब) लठ्ठपणा म्हणजे काय? लठ्ठपणाचे आरोग्यावर होणारे परीणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) आरोग्य धारणा प्रारुप आणि स्व-निर्धारण सिद्धांत स्पष्ट करा.

ब) आरोग्य वर्तन बदलात सामाजिक घटक कसे सहाय्यभुत ठरतात?

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) विविध साधक आंतरनिरसन तंत्रांविषयी चर्चा करा.

ब) आधुनिक आंतरनिरसन तंत्रे स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[10]**

अ) जैव-मनोसामाजिक प्रारूप

ब) उच्च रक्तदाब

क) निकृष्ट आरोग्य वर्तन

ड) सामाजिक आधार आणि आरोग्य

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2672

[Total No. of Pages : 4

[6458]-711

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

PSY - 611 - MJ : Advanced Social Psychology

(2023 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*
3) *English version is valid.*

Q1) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Define Social Psychology. Explain key concepts of Social Psychology.

b) Explain the process of socialization along with agents of childhood socialization.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) What is prejudice? Explain ways of reducing prejudice

b) What is impression formation? Explain factors affecting impression formation.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) What is close relationship? Explain types of close relationship.

b) What is conflict resolution? Explain factors affecting conflict resolution.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Explain applications of social psychology in work-setting.

b) Explain applications of social psychology in family life and interpersonal relationship.

Q5) Answer any two of the following in about 250 words : **[10]**

a) Correlational research

b) Schema

c) Friendship

d) Application of Social Psychology in Business

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

PD-2672

[6458]-711

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

PSY - 611 - MJ : Advanced Social Psychology

(2023 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*
2) उजवीकडील प्रश्नांना पुर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) सामाजिक मानसशास्त्र म्हणजे काय? सामाजिक मानसशास्त्रातील मुलभूत संकल्पना स्पष्ट करा.

ब) सामाजिकीकरणाची प्रक्रिया स्पष्ट करून बाल्यावस्थेतील सामाजीकीकरणास कारणीभूत घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) पूर्वग्रह म्हणजे काय? पूर्वग्रह कमी करण्याचे मार्ग स्पष्ट करा.

ब) प्रभाव निर्मिती म्हणजे काय? प्रभाव निर्मितीवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) घनिष्ट संबंध म्हणजे काय? घनिष्ट संबंधांचे प्रकार स्पष्ट करा.

ब) संघर्ष निवारण म्हणजे काय? संघर्ष निवारणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) **कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर** 500 **शब्दांत लिहा.** **[15]**

अ) **कामाच्या ठिकाणी सामाजिक मानसशास्त्राचे उपयोजन स्पष्ट करा.**

ब) **कौटुंबिक जीवन आणि अंतरव्यक्तिक संबंध यांतील सामाजिक मानसशास्त्राचे उपयोजन स्पष्ट करा.**

प्रश्न 5) **कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे** 250 **शब्दांत लिहा.** **[10]**

अ) **सहसंबंधात्मक संशोधन**

ब) **आकृतिबंध**

क) **मैत्री**

ड) **सामाजिक मानसशास्त्राचे उद्योगातील उपयोजन**

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2673

[Total No. of Pages : 4

[6458]-712

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

PSY - 612 - MJ : Psychology of Gender

(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - III)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) What is the concept of youth? Explain youth as a transition to adulthood.

b) Define gender. Explain the difference between sex, gender roles and gender stereotypes.

Q2) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) How does peer group identity influence youth? Discuss friendships and romantic relationships.

b) Explain the causes and effects of parent youth conflict.

Q3) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) What is gender discrimination? Explain its impact on youth.

b) Define gender fluidity. Why is it important for Generation Z?

Q4) **Answer any one of the following in about 500 words :** **[15]**

a) What are the challenges faced by youth in achieving work - life balance?

b) How can non - gender stereotyped attitudes be encouraged among youth?

Q5) **Answer short notes on any two of the following in 250 words. [10]**

a) Multiple identities in youth.

b) Gender roles in the workplace.

c) Effects of globalization on gender identity.

d) Changing roles and women empowerment.

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

PD-2673

[6458]-712
M.A. (Part - II)
PSYCHOLOGY
PSY - 612 - MJ : Psychology of Gender
(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) तरूणाईची संकल्पना काय आहे? तारूण्य ते प्रौढत्व हे संक्रमण स्पष्ट करा.

ब) लिंगाची व्याख्या लिहा. लिंग, लिंग भूमिका आणि लिंग पूर्वग्रह यांमधील फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) समवयस्क गट ओळख तरूणांवर कसा प्रभाव पाडते? मैत्री आणि प्रणय संबंधावर चर्चा करा.

ब) पालक – तरूण संघर्षाची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) लिंग भेद म्हणजे काय? तरूणाईवर त्याचा प्रभाव स्पष्ट करा.

ब) लिंग तरलता परिभाषित करा. पिढी – Z साठी ते महत्त्वाचे का आहे?

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) कार्य – जीवन समतोल साधण्यासाठी तरूणांसमोर कोणती आव्हाने आहेत?

ब) तरूणांमध्ये लिंगविरहित पूर्वग्रह वृत्तींना कसे प्रोत्साहन दिले जाऊ शकते?

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टीपा लिहा. **[10]**

अ) तारूण्यातील एकाधिक ओळख

ब) कार्यस्थळावरील लिंग भूमिका

क) लिंग ओळखीवर जागतिकीकरणाचे परिणाम

ड) बदलत्या भूमिका आणि महिला सक्षमीकरण

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2869

[Total No. of Pages : 4

[6458]-713

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

PSY-651 MJ : Community Psychology

(2023 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Answer any one of the following question in 500 words :** **[15]**

a) Discuss how community psychology represents a shift in perspective.

b) Explain the role & responsibilities of a community psychologist.

Q2) **Answer any one of the following question in 500 words :** **[15]**

a) Discuss the ecological levels of analysis in community psychology.

b) Explain the relevance of community psychology in the Indian context.

Q3) **Answer any one of the following question in 500 words :** **[15]**

a) Compare & contrast the organizational model and the social action model.

b) Explain the integration of modern psychology with Indian thoughts and traditions.

Q4) **Answer any one of the following question in 500 words :** **[15]**

a) What are the concepts that help in understanding prevension and promotion in community psychology?

b) Describe the essential elements of effective community change initiatives.

P.T.O.

Q5) **Short notes on (any two) :** **[10]**

a) Scope of community psychology

b) Social capital

c) Behavioural model

d) Prevention strategies.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

PD-2869

[6458]-713
M.A. (Part - II)
PSYCHOLOGY
PSY-651 MJ : Community Psychology
(2023 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : *1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.*
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) समुदाय मानसशास्त्र हे दृष्टीकोनातील बदल कसा दर्शवीते ते स्पष्ट करा.

ब) समुदाय मानसशास्त्रज्ञाची भूमिका व जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) समुदाय मानसशास्त्रातील परिसंस्थात्मक विश्लेषण पातळ्यांचे स्पष्टीकरण द्या.

ब) भारतीय संदर्भात समुदाय मानसशास्त्राचे महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) संघटनात्मक प्रारुप आणि सामाजिक कृती प्रारुप यांची तुलना करा.

ब) आधुनिक मानसशास्त्राचे भारतीय विचारधारा व परंपरांशी एकत्रीकरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) समुदाय मानसशास्त्रात प्रतिबंद व प्रवर्धन समजण्यासाठी उपयुक्त संकल्पना कोणत्या आहेत?

ब) प्रभावी समुदाय बदल उपक्रमाचे आवश्यक घटक स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) : **[10]**

अ) समुदाय मानसशास्त्राची व्याप्ती

ब) सामाजिक भांडवल

क) वर्तन प्रारुप

ड) प्रतिबंध धोरणे

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2674

[Total No. of Pages : 4

[6458]-714

M.A.

PSYCHOLOGY

PSY - 652 - MJ : Psychopathology - II

(2023 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) What is Personality disorder? Discuss in brief cluster disorder.

b) Define neurocognitive disorder. Explain the Alzheimer in brief.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Discuss the eating disorder and it's types.

b) Discuss the gender dysphoria.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Describe the substance use disorders and substance induce disorders.

b) State the sexual response cycle. Explain the sexual dysfunctions.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Discuss the alcohol-related disorder.

b) Describe the borderline personality disorder.

Q5) Write short note on any two. **[10]**

a) Elimination disorder

b) Dementia

c) Levy body disease

d) Dissociative Amnesia

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

PD-2674

[6458]-714
M.A.
PSYCHOLOGY
PSY - 652 - MJ : Psychopathology - II
(2023 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) व्यक्तिमत्त्व विकृती म्हणजे काय? व्यक्तिमत्त्व विकृतीच्या गटांवर चर्चा करा.

ब) मनोबोधनिक विकृती स्पष्ट करा. स्मृतीस्रंश (अश्रज्ञाभमर) सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) भुकेच्या (खाण्याच्या) संदर्भातील विकृती व त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

ब) लिंग अस्वस्थता विकृतीवर चर्चा करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) मादक पदार्थ विकृती व पदार्थ प्रेरीत विकृतीवर सविस्तर चर्चा करा.

ब) लैगिंक क्रियाचक्र स्पष्ट करा आणि लैगिंक अपकार्य दोष स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) **खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.** **[15]**

अ) **मदयपान संबधित विकृतीवर चर्चा करा.**

ब) **सिमावर्ती व्यक्तिमत्त्व विकृती सविस्तर स्पष्ट करा.**

प्रश्न 5) **टिपा लिहा कोणत्याही दोन.** **[10]**

अ) **निर्मुलन विकृती**

ब) **अवमनस्कता**

क) **लेव्ही बॉडी विकृती / आजार**

ड) **वियोजित विकृती**

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2675

[Total No. of Pages : 4

[6458]-715

M.A.

PSYCHOLOGY

PSY - 653 - MJ : Psychotherapies

(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***All questions carry equal marks.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following in 500 words : **[15]**

a) Define Psychotherapy and Discuss psychotherapeutic process and skill.

b) What is transactional analysis? Discuss the different concepts of TA stated by Eric Berne.

Q2) Answer any one of the following in 500 words : **[15]**

a) What is behaviour therapy? Critically evaluate the assumptions of behaviour therapy.

b) Discuss in detail on Assertiveness training and Aversive Therapy.

Q3) Answer any one of the following in 500 words : **[15]**

a) Explain the Beck's cognitive Therapy in detail.

b) Describe the procedure and application of Reality therapy.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in 500 words : **[15]**

a) What is family therapy? Explain the key concepts in family therapy.

b) Explain in details of Art-Based therapies.

Q5) Answer any two of the following in 150 words : **[10]**

a) Client-centered therapy

b) Logo therapy

c) Islam and Sufism

d) Psychodrama

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 5]

PD-2675

[6458]-715
M.A.
PSYCHOLOGY
PSY - 653 - MJ : Psychotherapies
(2023 Pattern) (Credit System) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) मानसोपचाराची व्याख्या द्या. आणि मानसोपाचराची प्रक्रिया आणि कौशल्याची चर्चा करा.

ब) आंतरक्रिया विश्लेषण म्हणजे काय? एरिक बर्न यांनी सांगितलेल्या आंतरक्रिया विश्लेषणातील विविध संकल्पनाची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) वर्तनोपचार पद्धती म्हणजे काय? वर्तनोपचार पद्धतीतील गृहीतकांचे चिकित्सात्मक मुल्यांकन करा.

ब) ठामप्रतिपादनाचे प्रशिक्षण व वर्तन / परावृती उपचारपद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) बेक यांची बोधात्मक उपचार पद्धती स्पष्ट करा.

ब) वास्तववादी उपचार पद्धतींची प्रक्रिया आणि उपयोजनाची चर्चा करा.

P.T.O.

प्रश्न 4) **खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर** 500 **शब्दांत लिहा.** **[15]**

अ) **कुटूंब उपचार पद्धती म्हणजे काय? कुटूंब उपचार पद्धतीतील प्रमुख संकल्पना स्पष्ट करा.**

ब) **कला आधारित उपचार पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.**

प्रश्न 5) **खालीलपैकी दोन प्रश्नांची उत्तर** 150 **शब्दांत लिहा.** **[10]**

अ) **रूग्णकेंद्रित उपचार पद्धती**

ब) **लोगो उपचार पद्धती**

क) **इस्लाम व सुफी**

ड) **मनोनाट्य**

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. : ____

PD2968

[Total No. of Pages : 2

[6458]-716

S.Y.M.A.

PSYCHOLOGY

PSY-654-MJ: Human Resource Management (HRM)

(2023 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following in about 500 words. **[15]**

a) Describe the context and evolution of Human Resource Management.

b) Explain the significance of prescriptive analytics in HRM.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words. **[15]**

a) What is job involvement? How does it impact employee engagement?

b) Define knowledge management deficits. Suggest ways to overcome them.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words. **[15]**

a) Explain the role of trade unions and collective bargaining in dispute resolution.

b) Describe the use of new technology in HRM.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words. **[15]**

a) Explain the link between CSR and employee engagement.

b) How does strategic HRM align with organizational goals?

Q5) Write short note on any two of the following in about 300 words. **[10]**

a) Concept and relevance of HR analytics.

b) Ethical issues in recruitment and selection.

c) Role of trade unions in dispute resolution.

d) International HRM practices.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

PD2968

[6458]-716

S.Y.M.A.

PSYCHOLOGY

PSY-654-MJ: Human Resource Management (HRM)

(2023 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.

3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) HRM चा संदर्भ आणि उत्क्रांती स्पष्ट करा.

ब) HRM मध्ये निर्देशात्मक विश्लेषणाचे महत्त्व काय आहे ते स्पष्ट करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) नोकरीमध्ये गुंतवणूक म्हणजे काय? ती कर्मचारी गुंतवणुकीवर कशी प्रभाव टाकते?

ब) ज्ञान व्यवस्थापनातील कमतरता काय आहेत? त्या दूर करण्याचे उपाय सुचवा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) कामगार संघटना व संघटित सौदाशास्त्राची वाद निराकरणात भूमिका स्पष्ट करा.

ब) HRM मध्ये नवीन तंत्रज्ञानाचा वापर स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) CSR आणि कर्मचारी गुंतवणूक यातील संबंध स्पष्ट करा.

ब) संघटनेच्या उद्दिष्टांशी धोरणात्मक HRM कसा संलग्न असतो ते स्पष्ट करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन वर टिपा लिहा प्रत्येकी 300 शब्दांत. **[10]**

अ) HR विश्लेषणाची संकल्पना व उपयुक्तता

ब) भरती व निवड प्रक्रियेतील नैतिक प्रश्न

क) वाद निराकरणात कामगार संघटनांची भूमिका

ड) आंतरराष्ट्रीय HRM पद्धती

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2969

[Total No. of Pages : 4

[6458]-717

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

PSY-655-MJ: Organisational Development

(2023 Pattern) (Semester-IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following in about 500 words. **[15]**

a) Explain the meaning and nature of Organizational Development.

b) Describe the systems theory and its relevance to OD.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words. **[15]**

a) What is OD diagnosis? Explain the Six-Box model.

b) Explain the phases of change management in OD.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words. **[15]**

a) Describe characteristics of an effective team in OD context.

b) Explain the process consultation method in team interventions.

Q4) Answer any one of the following in 500 words. **[15]**

a) Explain appreciative inquiry as a comprehensive OD intervention.

b) Explain the concept of coaching and mentoring in OD training.

Q5) Write short note on any two of the following in about 300 words. **[10]**

a) Values and beliefs in OD

b) OD interventions

c) Role-focused interventions

d) Strategic management activities in OD

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

PD2969

[6458]-717

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

PSY-655-MJ: Organisational Development

(2023 Pattern) (Semester-IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) संघटनात्मक विकासाची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) प्रणाली सिद्धांत व त्याचा संघटनात्मक विकासातील उपयोग समजावून सांगा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) OD निदान म्हणजे काय? Six-Box मॉडेल स्पष्ट करा.

ब) OD मध्ये बदल व्यवस्थापनाचे टप्पे समजावून सांगा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) संघटनात्मक विकासाच्या संदर्भात प्रभावी संघावी वैशिष्ट्येय सांगा.

ब) टीम हस्तक्षेपामध्ये प्रक्रिया सल्लागार पद्धत समजावून सांगा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) सर्वसमावेशक OD हस्तक्षेप म्हणून appreciative inquiry स्पष्ट करा.

ब) OD प्रशिक्षणामध्ये कोचिंग व मेंटरिंग संकल्पना समजावून सांगा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन वर टिपा लिहा. (प्रत्येकी 300 शब्दांत) **[10]**

अ) OD मधील मूल्ये

ब) OD हस्तक्षेप

क) भूमिका-केंद्रित हस्तक्षेप

ड) OD मधील धोरणात्मक व्यवस्थापन

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD-2972

[Total No. of Pages : 4

[6458]-718

M.A. (Part - II)

PSYCHOLOGY

PSY - 656 - MJ : Guidance and Career Counseling

(2023 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Describe the present trends in career counseling.

b) Describe the stages in career counseling.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Describe Supar's Development self concept approach.

b) Discuss the Holland's theory of vocational personality and work environment.

Q3) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Discuss the career counseling at higher education level.

b) Describe the nature of group counseling.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words : **[15]**

a) Discuss the career counseling in non-school settings.

b) Discuss the changing nature of world of work.

Q5) Answer any two of the following in 150 words each : **[10]**

a) Future direction in career counseling.

b) Implications of career theories for counselors.

c) Individual counseling.

d) Career interst in career planning.

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 5]

PD-2972

[6458]-718
M.A. (Part - II)
PSYCHOLOGY
PSY - 656 - MJ : Guidance and Career Counseling
(मार्गदर्शन व व्यवसाय समुपदेशन)
(2023 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [15]**

अ) व्यवसाय समुपदेशनातील सध्याच्या प्रवाहांचे वर्णन करा.

ब) व्यवसाय समुपदेशनामधील टप्प्यांचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [15]**

अ) सुपरच्या विकास स्व-संकल्पना दृष्टीकोनाचे वर्णन करा.

ब) हॉलंडच्या व्यावसायिक व्यक्तिमत्व आणि कामाच्या वातावरणाच्या सिद्धांतावर चर्चा करा.

प्रश्न 3) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [15]**

अ) उच्च शिक्षण स्तरावरील व्यवसाय समुपदेशनाची चर्चा करा.

ब) समूह समुपदेशनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) **खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर** 500 **शब्दांत लिहा.** **[15]**

अ) **शाळाबाह्य वातावरण व्यवसाय समुपदेशनाची चर्चा करा.**

ब) **कामाच्या विश्राच्या बदलत्या स्वरूपाची चर्चा करा.**

प्रश्न 5) **खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी** 150 **शब्दांत लिहा.** **[10]**

अ) **व्यवसाय समुपदेशनामधील भविष्यातील दिशा**

ब) **समुपदेशकांसाठी करिअर सिद्धांताचे परिणाम**

क) **व्यक्ति समुपदेशन**

ड) **करिअर नियोजनात करिअरची आवड**

▽ ▽ ▽ ▽

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2970

[Total No. of Pages : 4

[6458]-719

M.A. - II

PSYCHOLOGY

PSY-657-MJ : Areas of Counselling

(2023 Pattern) (Semester-IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Answer any one of the following in 500 words: **[15]**

a) Describe school counseling and the system of school counseling.

b) What is career counseling? Describe career theories.

Q2) Answer any one of the following in 500 words: **[15]**

a) Describe the models of workplace counseling.

b) Describe the theoretical models of stress.

Q3) Answer any one of the following in 500 words: **[15]**

a) What is psychological first aid? Describe its applications.

b) Elaborate on Counseling the terminally ill.

Q4) Answer any one of the following in 500 words: **[15]**

a) Discuss the modern trends in counseling.

b) Elaborate on ‘relationship counseling’.

Q5) Answer any two of the following in 150 words each: **[10]**

a) Roles and responsibilities of school counselor

b) Workplace counseling in India

c) Grief counseling

d) Addiction counseling

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

PD2970

[6458]-719

M.A. - II

PSYCHOLOGY

PSY-657-MJ : Areas of Counselling

(2023 Pattern) (Semester-IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :-
1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) शालेय समुपदेशनाचे व शालेय समुपदेशन प्रणालीचे वर्णन करा.

ब) व्यवसाय समुपदेशन म्हणजे काय? व्यवसाय सिद्धांतांचे वर्णन करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) कार्यस्थळ समुपदेशनाच्या प्रारूपांचे वर्णन करा.

ब) तणावाच्या सैद्धांतिक प्रारूपांचे वर्णन करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) मानसशास्त्रीय प्रथमोपचार म्हणजे काय? मानसशास्त्रीय प्रथमोपचाराच्या उपयोजनाचे वर्णन करा.

ब) असाध्य आजारांसाठी समुपदेशन करण्याबद्दल सविस्तर माहिती द्या.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[15]**

अ) समुपदेशनातील आधुनिक प्रवाहांची चर्चा करा.

ब) 'नातेसंबंध समुपदेशन' यावर सविस्तर माहिती द्या.

प्र.5) **खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी 150 शब्दांत लिहा.** **[10]**

अ) शालेय समुपदेशकाची भूमिका व जबाबदारी

ब) भारतातील कार्यस्थळ समुपदेशन

क) शोक समुपदेशन

ड) व्यसनासक्ति समुपदेशन

ⓘⓘⓘⓘ